

ZPRÁVY

Centrum s.r.o. příklad využití interní sociální sítě v malé firmě o 5 zaměstnancích. Ukázal, že i v malé firmě má využívání takovéto sítě smysl.

Ing. Miluše Jurošková, CSc. z firmy Business Link s.r.o. hovořila o využití mobilních zařízení pro vzdělávání. Prozradila, že pro úpravu těchto aplikací používají redakční systém Efortix.

Michal Kankrlík přednesl příspěvek o využívání odborných skupin

a diskusních for v oblasti informálního vzdělávání.

Konference přinesla celou řadu zajímavých příspěvků a byla platformou pro setkávání vzdělavatelů dospělých nejen z firemního, ale i neziskového a veřejného sektoru. Na další, již jubilejní 15. ročník se můžeme těšit 15. 4. 2015.

Jan Beseda a Zbyněk Machát

Ethnographies of higher education: researching and reflecting “at home”.

První mezinárodní konference o etnografii vysokého školství

Praha 22.–24. 5. 2013

V květnu 2013 se konala v Praze vůbec první mezinárodní konference, jež spojila badatele z celého světa, kteří se zabývají etnografií vysokého školství. Konference vzešla z grantového projektu Masové vysoké školství v institucionální perspektivě (GA ČR, P404/11/0127), který realizoval tým šesti výzkumníků a výzkumnic ze Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i., Centra pro studium vysokého školství, v.v.i. a Filozofické fakulty Univerzity Pardubice v letech 2011-2013. Prezentovat výsledky projektu však byl pouze dílčí cíl celé akce. Na základě výzvy k zasílání anotací příspěvků se sešlo více než osmdesát návrhů,

z nichž programový výbor vybral necelých čtyřicet. Spolu s třemi zvanými přednáškami tak konference nabídla nabitý dvoudenní program ve dvou paralelních sekcích. Úvodní veřejné přednášky, která se konala v budově Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, se chopila profesorka Susan Wright z univerzity v dánském Aarhusu, která se zabývá antropologií vzdělávání a etnograficky studovala nedávné reformy v Dánsku a ve Velké Británii. Ve své večerní přednášce se zamýšlela nad tím, jak univerzitu chápe samotní aktéři reformem, ať již jde o akademiky, studující nebo samotné tvůrce reformem. Jejím cílem bylo ukázat pojem univerzity jako pole sporu a vyjednávání zájmů jednotlivých aktérů, a tím otevřít debatu k hledání alternativ k dnešním reformním trendům, což neopominula ilustrovat i na příkladu prezentace dějin pražské Karlovy univerzity.

Druhý den konference zahájil druhý pozvaný řečník profesor Wesley

Shumar z Drexlerovy univerzity ve Washingtonu, D.C. přednáškou o proměnách univerzity v současném neoliberálním světě. Poté již probíhalo jednání ve dvou paralelních sekcích, kde se vystřídalo dvacet přednášejících. Organizátoři se snažili uspořádat příspěvky alespoň přibližně do tematických bloků, takže se vystřídaly části věnované hodnocení výzkumu, genderu, etnografickým metodám, marginalizovaným skupinám, protestům atd. Mezi účastníky však vždy vyvolaly největší debatu zkušenosti a postřehy badatelů a badatelek z vlastního etnografického výzkumu, které bylo možno navzájem porovnávat a diskutovat o nich.

Třetí den konference pokračovalo jednání v paralelních sekcích, které se tentokrát věnovaly převážně studentské zkušenosti a studentskému životu. Po nich následovala třetí a poslední zvaná přednáška profesora Paula Trowlera, který účastníky seznámil se svými výzkumy vycházejícími z praxiologického přístupu k vysokému školství. Odpolední program pak zahrnoval dva paralelní workshopy, které měly ještě více umožnit zúčastněným reflektovat a sdílet své zkušenosti s etnografií v tak specifickém prostoru, jakým je akademické prostředí. Debaty ukázaly, že se badatelé a badatelky v takovýchto situacích setkávají se zvláštní ambivalencí vlastní výzkumné pozice, která vyplývá z toho, že zkoumají zúčastněně vlastní komunitu, neboli

bádají „doma“. Jednání ve workshopech ukázala až překvapivé spektrum problémů, se kterými se tak musejí potýkat – od specifických institucionálních překážek, které etnografii vysokého školství brání, přes úskalí auto-etnografie až k teoretickým otázkám konstruování subjektu a objektu výzkumu.

Etnografický výzkum vysokého školství, jak ukázala konference, má před sebou velký potenciál nejen otvírat nové otázky výzkumu vysokého školství, ale také na ně nacházet překvapivé odpovědi. Je to přístup, který má co nabídnout naší výzkumné oblasti, která se často zaměřuje spíše na orientovaný výzkum, jehož výsledky jsou přímo využívány k ovlivňování vysokoškolských systémů a institucí. Právě etnografická perspektiva totiž dokáže nabídnout pohled blízký aktérům na různých pozicích vysokého školství. A nejen to. Výzkum zaměřený na aktéry totiž vybízí překonat objektivistický a mechanistický přístup výzkumu „vysokoškolských systémů“, který až dodnes této oblasti dominuje. Ukazuje se, že pro řešení konkrétních problémů v různých institucionálních a sociálních konstelacích využijeme spíše badatelské postupy, které dokáží reflektovat vlastní situovanost, pracovat se situovaností aktérů a zkoumaného prostředí a nabízet porozumění těmto situacím, než hotová řešení na „systémové úrovni“.

Karel Šima